

Sotsiaalkaitseministri 29. märtsi 2023. a käskkirjaga nr 53 kinnitatud toetuse andmise tingimuste „Laste ja perede toetamine“ muutmise

I. Sissejuhatus

Toetuse andmise tingimuste (edaspidi TAT) muutmise on seotud asjaoluga, et Sotsiaalkindlustusamet lisandub partnerina tegevusele 2.1.6. Lisaks täiendatakse TAT-d läbivalt seoses valdkondadevahelise koostöö edendamise arendamisega. Täiendatakse tegevuse 2.2 sihtrühma loetelu selgitust ning elluviija ja partneri kohustuste loetellu tuuakse kohustus lähtuda toodete ja teenuste hankimisel keskkonnanahoidlike riigihangete kriteeriumitest ning tagada, et projektiga seotud tegevused ei suurenda negatiivseid keskkonnamõjusid. Samuti muudetakse 2024. aasta tegevuskava ja eelarvet.

Käskkirja ja seletuskirja on koostanud Sotsiaalministeeriumi välisvahendite osakonna nõunik Margot Maisalu (tel 5243827, margot.maisalu@sm.ee).

Käskkirja juriidilise ekspertiisi on teinud Sotsiaalministeeriumi õigusosakonna õigusloome- ja isikuandmete kaitse nõunik Lily Mals (tel 59151801, lily.mals@sm.ee).

Käskkirja on keeleteimetanud Rahandusministeeriumi ühisosakonna dokumendihaldustalituse keeleteimetaja Virge Tammaru (tel 5919 927, virge.tammaru@fin.ee).

Käskkirjas on kirjeldatud ainult TAT muudatusi, mis lisanduvad käesoleva käskkirjaga.

Märkused

Käskkiri ei ole seotud muu menetluses oleva eelnõuga ega isikuandmete töötlemisega isikuandmete kaitse üldmääruse tähenduses.

Seletuskirjas on kirjeldatud ainult käskkirjas nimetatud TAT muudatusi.

II. TAT muudatuste sisu

Punktis 1 täpsustatakse, et rakendusasutus on Sotsiaalministeeriumi välisvahendite osakond. Muudatus on tingitud Sotsiaalministeeriumi struktuurimuudatustest.

Punktiga 2 lisatakse täiendavaks parteriks Sotsiaalkindlustusamet.

Punktidega 3–6 täiendatakse tegevuse 2.2 „Mitmekülgse abivajadusega laste ja nende pered toetamine“ tegevuste eesmärki, sisu, tulemust ja sihtrühma.

Eesmärgis tuuakse välja, et on vaja välja arendada mitmekesine ja vajaduspõhine tugisüsteem suure ja mitmekülgse abivajadusega lastele, kes oma traumeerivate lapsepõlvkogemuste või erivajaduse tõttu vajavad pikaajalist ja lõimitud abi mitmes valdkonnas, sealhulgas füüsilise või tervisliku, psühholoogilise või emotsionaalse, sotsiaalse, kognitiivse või haridusliku heaolu toetamist. Täiendusena lisatakse, et on vaja parandada valdkondadevahelist koostööd laste sotsiaalse tõrjutuse ja vaesuse vähendamiseks, samuti suurendada laste teadlikkust oma õigustest ja nende kaitsest ning laste osalust oma heaolu puudutavate küsimuste käsitlemisel. Seoses sellega täiendatakse ka tegevuste sisukirjeldust, tulemust ja sihtrühma.

Punktiga 7 täiendatakse tegevuse 2.3 „Valdkondadeülese lastekaitse korraldusmudeli väljatöötamine“ sisu. Tegevuse elluviimise toetamiseks kaasatakse välismentoreid, tehakse koostööd välisekspertidega, tehakse õppevisiite välisriikidesse ning korraldatakse seminare ja teavitustegevusi.

Punktiga 8 sätestatakse, et abikõlblikud on TAT elluviimise projektijuhtide, kommunikatsiooninõuniku, valdkonna spetsialistide ja teenuseosutajate õppereiside ja

väliskoolituste (sh konverentside) lähetuskulu või neil osalemise kulu välisriikidesse (Euroopa Liidu liikmesriigid, Ühendkuningriik ja Euroopa Majanduspiirkonna riigid), sh majutus-, transpordi-, kindlustuse, toitlustuse, päevaraha, lennupiletite, osalemistasu ja muud kulud (nt viisakulud) ning Eestis või välisriigis kohapeal tekkiv transpordi- või muu kulu (nt turismimaks), asutusesisese lähetuste korra ja riigisisestes õigusaktides kehtestatud piirmäärade kohaselt.

Täiendus on vajalik, et hüvitada sisutegevuse personali lähetamise kulud, kes on otseselt TAT tegevustega seotud.

Punkti 9 puhul on tegemist tehnilise muudatusega, millega täpsustatakse TAT punkti 7.2.5, mis kohustab elluviijat esitama RA-le TAT eelarve täitmise aruande iga kuu 15. kuupäevaks eelmise kuu kohta RA poolt väljatöötatud vormil.

Punkti 10 puhul täiendatakse punkti 7.2.9.4 pärast sõna „eelnõustamiseks“ tekstiosaga „, välja arvatud juhul, kui Riigi Tugiteenuste Keskus korraldab ise hanke elluviija või partneri eest“. Täiendus on vajalik, et juhul kui Riigi Tugiteenuste Keskus korraldab ise hanke elluviija või partneri eest, siis ei ole vaja seda Riigi Tugiteenuste Keskusega kooskõlastada.

Punktidega 11 ja 13 sätestatakse, et elluviija ja partner on kohustatud kõigi toodete ja teenuste hankimisel lähtuma keskkonnahoidlike riigihangete¹ kriteeriumitest. Kuigi alates 01.01.2022 muutus riigihangetes kohustuslikuks keskkonnahoidlike kriteeriumite kasutamine neljas tooterühmas: mööbel, puhastustooted ja -teenused, kontori IT-seadmed ning koopia- ja joonestuspaber, on elluviija kohustatud kõigi toodete ja teenuste hankimisel lähtuma keskkonnahoidlike riigihangete kriteeriumitest.

Keskkonnahoidlik riigihange tähendab minimaalse negatiivse keskkonnamõjuga toodete või teenuste hankimist. Keskkonnahoidlik riigihange on defineeritud menetlusena, mille abil riigiasutused hangivad kaupu, teenuseid ja ehitustöid, millel on nende olelusringi jooksul ehk nii tootmisel, kasutamisel kui ka kasutusest kõrvaldamisel väiksem negatiivne keskkonnamõju, võrreldes muul juhul hangitavate, sama esmaülesandega kaupade, teenuste ja ehitustöödega.

Tegemist ei ole riigihanke eritüübiga, vaid see on tavapärane korraldatud hange, mille puhul võetakse arvesse lisaks muudele nõuetele ka keskkonnanõudeid. Ei ole vahet, kas tegu on avatud, piiratud, lihtsustatud vms hankemenetlusega – keskkonnanõudeid saab kõigi puhul kasutada.

Nõue kohaldub ega mõjuta seega juba ellu viidud või töös olevatele hangetele.

Punktiga 12 täiendatakse punkti 7.3.6 pärast sõna „tegevuste“ tekstiosaga „sh eelarve vastavuse TAT eesmärkidega enne riigihangete tegemist.“. Muudatus oluline, kuna nii elluviijal kui ka partneritel on kindlus, et planeeritav hange on sisuliselt kooskõlas TAT tegevustega ja eelarvelised vahendid selleks on olemas.

Punktiga 14 asendatakse lisa 1 „TAT eelarve kulukohtade kaupa“ ja lisa 2 „TAT tegevuste detailne kirjeldus perioodil 01.01.2024–31.12.2024“ uute lisadega. Uued lisad on vajalikud, sest TAT 2024. aasta eelarve ja tegevuskava on muutunud, sealhulgas eelarve vähenenud 1 022 020 eurot, millest ESF+ moodustab 715 414 eurot ja riiklik kaasfinantseering 306 606 eurot. Eelarve kasutamine lükkub edasi järgmistesse aastatesse.

Tegevuskava muudatused on seotud asjaoluga, et tegevuse 2.1 „Lapseootel ja väikelaste vanematele 0–2-aastaste laste vanematele vanemlusprogrammi arendamine“ kohta koostatakse programmi testimiseks projektiplaan ning tehakse vajalike osapooltega kokkulepped programmi rakendamiseks alates 2025. aastast. Tegevuse 2.2 „Mitmekülgse abivajadusega laste ja nende perede toetamine“ 2024. aastasse planeeritud tegevused lükkuvad osaliselt edasi 2025. aastasse. Seoses sellega on vaja eelarve ümber planeerida. Alategevuse 4.2.9 planeeritud eelarve viiakse seksuaalnõustajate võrgustiku arendustegevuse alla. Seoses seksuaalnõustajate baaskoolituse

¹ <https://kliimaministeerium.ee/elukeskkond-ringmajandus/ringmajandus/keskkonnahoidlikud-riigihanked>

edasilükkumisega saaks planeeritud seksuaalnõustajate talvekool toimuda 2025. aastal. Alategevuse 4.2.8 planeeritud eelarve liigub lastemaja tööprotsesside juhtimise analüüsi alla. Praegu on pooleli lastemaja peaspetsialisti kompetentsimudeli hange ning sellega seoses vajalik lükata tööprotsessi juhtimise analüüs edasi 2025. aastasse. 2024. aastal alustatakse kompetentsimudeli rakendamisega.

2024. aastal planeeritud analüüs laste seksuaalse väärkohtlemise juhtumite korral psühholoogilist abi ja muid sekkumisi pakkuvate spetsialistide (sh psühholoogid, psühhoterapeudid, kriminaalhooldajad) pädevust ja koolitusvajadusi nii väärkoheldud kui väärkohtleva käitumisega lastele ja noortele sobiva abi kättesaadavuse tagamiseks jääb ära. Seksuaalnõustajate täiendkoolituse osas tuleb eelarvet vähendada 20 000 euro võrra (koolitusele oli planeeritud 30 000 eurot, kuna ei jõua 2024. aastal kulutada rohkem kui 10 000, ülejäänud jääb 2025. aastasse).

Tegevuse 2.5 „Lapsi ja peresid ning tulemuslikku lastekaitsetööd toetavate IT-lahenduste loomine“ broneerimissüsteemi ning STARi ja rahvastikuregistri vahelise liidese arendustegevused jäävad tegevuskavast välja. SMIT pole valmis antud lepingu tähtaja raames arendustöid tegema. SMIT-il puudub teenuse arendusteks 2024. aastal arendusressurss. Lisaks on tööde käigus selgunud täiendavad vajadused jätkutööde osas. Lõppkasutajad on andnud tagasisidet vajaduste kohta, mida eelanalüüsi käigus ei osatud välja tuua. Seega jääb tegevuste fookus baasfunktsionaalsuse oluliste jätkutööde tegemisele ja iseteeninduse hetkeolukorrale.

Punktiga 15 rakendatakse käskkirja tagasiulatuvalt alates 01.08.2024, kuna lastegarantii tegevuste elluviimiseks oli vaja palgata uus inimene, kes alustas tööga 01.08.2024.

III. TAT vastavus Euroopa Liidu õigusele

Käskkiri on vastavuses Euroopa Liidu õigusega.

Käskkirja koostamisel on arvestatud järgmiste Euroopa Liidu õigusaktidega:

1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/1060, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid;

2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/1057, millega luuakse Euroopa Sotsiaalfond+ ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 1296/2013.

IV. TAT muudatuste mõju

Muudatustega kinnitatakse uus tegevuskava ja eelarve. Lisaks täiendatakse TAT-d seoses sooviga arendada valdkondadevahelist koostööd, mis on tegevuste elluviimisel ja terviku saavutamisel oluline.

V. TAT muudatuste jõustumine

Käskkirja rakendatakse tagasiulatuvalt alates 01.08.2024.

VI. TAT muudatuste kooskõlastamine

Eelnõu esitati kooskõlastamiseks eelnõude infosüsteemi kaudu Rahandusministeeriumile, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile, Kliimaministeeriumile, Riigi Tugiteenuste Keskusele, Euroopa Komisjonile ja ühtekuuluvuspoliitika 2021–2027 rakenduskava seirekomisjonile ning arvamuse avaldamiseks Sotsiaalkindlustusametile, Tervise ja Heaolu Infosüsteemide Keskusele ja Tervise Arengu Instituudile. Rahandusministeerium kooskõlastas eelnõu märkusteta, Riigi Tugiteenuste Keskus, Sotsiaalkindlustusamet ja Puuetega Inimeste Koda kooskõlastasid eelnõu märkustega, millega on arvestatud. Euroopa Komisjon ja

ühtekuuluvuspoliitika 2021–2027 rakenduskava seirekomisjon, Tervise ja Heaolu Infosüsteemide Keskus ja Tervise Arengu Instituut tagasisidet ei esitanud.